

Advies

*Betere regelgeving
voor een effectieve en efficiënte overheid en meer welvaart en welzijn*

Advies op eigen initiatief

Goedkeuring dagelijks bestuur SERV: 29/10/2009 en 17/02/10

Goedkeuring raad: 10/03/10

Inhoud

1.	Inleiding	4
2.	De politiek-maatschappelijke context voor betere regelgeving	5
3.	Evaluatie van het Vlaamse wetgevingsbeleid	7
4.	Voorstellen voor het toekomstige wetgevingsbeleid	11
5.	Randvoorwaarden voor de vereiste hervormingen	15
6.	Prioriteiten voor 2010	17
	Referentielijst	18

1. Inleiding

In 'Vlaanderen in Actie' is de Vlaamse regering het engagement aangegaan om bij de Europese koplopers op het vlak van betere regelgeving te behoren. In het Pact 2020 is een van de 20 doelstellingen "een efficiënte en kwaliteitsvolle overheid en regelgeving die op structurele wijze bijdraagt tot het welzijn en de welvaart van de bevolking". De ambitie luidt met name:

"Vlaanderen voert tegen 2020 een ambitieus programma uit voor betere regelgeving, dat bureaucratische belemmeringen, administratieve lasten en onnodig zware nalevingskosten van regelgeving vermijdt en wegneemt. We nemen maatregelen om de kwaliteit van nieuwe regelgeving en nieuwe beleidsbeslissingen substantieel te verhogen. We zorgen voor systematische evaluatie van het gevoerde beleid. Vlaanderen vergroot op proactieve en gemandateerde wijze zijn bijdrage aan de Europese beleidsvoorbereiding en besluitvorming, en bewaakt de omzetting ervan in intern recht. (...) De transparantie en tijdige participatie van middenveld en doelgroepen aan de strategische planning en beleidsvoorbereiding wordt verzekerd, zodat het maatschappelijke draagvlak en de kwaliteit van het beleid worden versterkt. De informatie-, consultatie-, overleg-, communicatie- en verantwoordingspraktijk worden verbeterd, en nieuwe vormen van participatie en e-democratie worden ontwikkeld."

Om deze doelstellingen te realiseren, zijn volgens de SERV in de eerste plaats structurele maatregelen nodig om de oorzaken van minder kwaliteitsvolle regelgeving aan te pakken. Omdat die oorzaken samenhangen met sommige al lang bestaande werkwijzen en patronen, is een strategie nodig die zorgt voor een onomkeerbare dynamiek om de regelgevingspraktijk stapsgewijs te moderniseren en de nodige hervormingen door te voeren. Dit kan enkel slagen als er convergentie is van visies en ideeën en consensus over prioriteiten en te nemen acties, uitgaande van gedeelde principes, dialoog tussen alle betrokkenen en constructieve feedback.

Als aanzet voor die discussie en dialoog, heeft de SERV een rapport opgesteld over het Vlaamse wetgevingsbeleid. Het SERV-rapport bevat een analyse en evaluatie van de ontwikkeling van het Vlaamse wetgevingsbeleid in de voorbije tien jaar. Het wil ideeën aanreiken voor een versterkt wetgevingsbeleid in alle beleidsdomeinen. De 'benchmark' is een inventarisatie van de internationale trends, ontwikkelingen en beste praktijken. In de geest van het pact 2020 als gezamenlijk engagement, heeft de SERV het initiatief genomen om zijn analyse niet gewoon te publiceren, maar voor te leggen aan een reeks instanties, met de vraag om een reactie op de belangrijkste beleidssuggesties. De reacties - samen met een commentaar van de SERV erop - zijn samengevat in bijlage 2 van het rapport. De integrale teksten van alle reacties zijn terug te vinden in een afzonderlijk document dat samen met het rapport wordt verspreid. De SERV wenst te benadrukken dat hij de medewerking en constructieve inbreng van alle instanties, diensten en personen die op het rapport en het ontwerpadvies hebben gereageerd enorm heeft gewaardeerd.

Het voorliggende advies geldt tegelijk als samenvatting van het SERV-rapport (incl. de ontvangen reacties) en als aanzet vanuit de SERV voor prioriteiten voor het wetgevingsbeleid tijdens deze legislatuur. De SERV hoopt dat dit op korte termijn kan leiden tot een pakket maatregelen om de effectiviteit en efficiëntie van de beleids- en regelgevingsprocessen te vergroten en de ambities van het Pact 2020 op het vlak van betere regelgeving te realiseren.

(De nummers in de kantlijn van dit advies verwijzen naar de alineanummering in het rapport).

2. De politiek-maatschappelijke context voor betere regelgeving

Reguleren is een kernproces van de overheid. Beter reguleren is bijgevolg een permanent en noodzakelijk streven. Vandaag zijn er meerdere omgevingsfactoren die de nood aan betere regelgeving versterken en de kansen op doorbraken vergroten:

Betere regelgeving als strategische opportuniteit. “Betere regelgeving” is belangrijk voor het functioneren van de samenleving en de economie. Het is mee bepalend voor de vitaliteit van de economie en voor de levenskwaliteit van burgers. Door de kwaliteit van de regelgeving te verbeteren, beogen landen een versterking van de kwaliteit en klantgerichtheid van de publieke diensten, een verhoging van de efficiëntie en het innovatievermogen in de economie, een beter benutting van jobopportunities en een verbetering van de consumenten- en milieubescherming. Om die redenen is ‘betere regelgeving’ een belangrijk onderdeel van bijvoorbeeld de OESO-richtlijnen voor de bevordering van het investeringsklimaat, van de Europese Lissabonstrategie en van de nationale actieprogramma’s van de EU-lidstaten ter implementatie van die strategie. Betere regelgeving is tevens onderdeel van de toekomststrategie voor Vlaanderen in VIA, het Pact 2020 en het werkgelegenheids- en investeringsplan (WIP).

30-32

De financieel-economische crisis. De financiële crisis en de economische recessie hebben in veel landen ‘better regulation’ hoger op de agenda geplaatst. De crisis heeft geleid tot een grotere bewustwording van de belangrijke rol die vertrouwen in de economie en vertrouwen in de overheid spelen, en van de rol die betere regelgeving en instrumenten zoals reguleringssimpactanalyse spelen in het verzekeren dat regels gepast en effectief zijn en dat ze worden gehandhaafd en nageleefd. In het licht van de gevolgen van de crisis, vormt betere regelgeving bovendien een van de strategieën om de economie aan te zwengelen. Zo werden in het Vlaamse relanceplan ‘Herstel het vertrouwen’ en in het Vlaams regeerakkoord maatregelen opgenomen om procedures te vereenvoudigen en zo de publieke en private investeringen te versterken en versnellen. Tegelijk mag de crisis geen alibi zijn om de aandacht voor de kwaliteit van de wetgeving even aan de kant te schuiven en waarborgen en sociale en andere bescherming blind af te bouwen (of omgekeerd sterk te gaan overreguleren). De vraag naar snelle maatregelen mag niet ten koste gaan van de kwaliteit van de beslissingen.

33-36

Effectieve en efficiënte overheid. In het kader van VIA besliste de Vlaamse regering dat het de ambitie moest zijn om ook op het vlak van een effectieve en efficiënte overheid tegen 2020 bij de topregio's te behoren. Om de effectiviteit en efficiëntie van de overheid te verhogen, zijn niet enkel verbeteringen aan bestaande processen binnen de overheid nodig, maar ook een herbezinning over de aard en noodzaak zelf van sommige processen, waarvan de meeste hun oorzaak vinden in regelgeving. Betere regelgeving kan dan tegelijk een krachtige hefboom en een randvoorwaarde zijn voor een effectieve en efficiënte overheid. Instrumenten voor betere regelgeving blijken in veel landen belangrijk bij het wijzigen van de administratieve cultuur van een legalistische, naar binnen gekeerde en passieve ingesteldheid, naar een proac-

37-39

tieve, klantgerichte en op feiten, cijfers en samenwerking gebaseerde beleidsattitude. Daarnaast zijn de beleidsprocessen en regelgevingsprocedures zélf een punt van zorg vanuit het oogpunt van effectiviteit en efficiëntie.

- Nieuwe politiek-ambtelijke verhoudingen.** Onderdeel van de beleidsagenda van de nieuwe regering is de evolutie richting nieuwe politiek-ambtelijke verhoudingen, met meer kansen voor de beleidsondersteunende capaciteit van de Vlaamse administratie. In dat proces hebben instrumenten van 'betere regelgeving' zoals reguleringsimpactanalyse (RIA) en consultatie een grote meerwaarde doordat ze de communicatie en samenwerking kunnen verbeteren en de kwaliteit van de beleidsadviezen aan ministers vergroten. Ministers hebben immers net - zoals iedereen die belangrijke beslissingen moet nemen - nood aan inzicht in mogelijke opties, in het draagvlak ervoor en in correcte en zo volledig mogelijke informatie over de gevolgen in de praktijk. 40
- Europa.** Binnen Europa is 'better regulation' of recenter 'smart regulation' een centraal thema. In toenemende mate wordt van de lidstaten verwacht dat zij beschikken over een volledig uitgebouwd en geïntegreerd 'better regulation systeem', met 'impact assessment' (IA), consultatie en administratieve vereenvoudiging als speerpunten. Verder krijgen de 'impact assessments' een steeds centralere rol in de beleidsvoorbereiding en de onderhandelingen over nieuwe EU-richtlijnen. Daarom is er een trend bij de Europese lidstaten om IA ook te gebruiken bij de onderhandelingen over Europese regelgeving en bij de periodieke rapportering over de Europese onderhandelingen aan het eigen parlement. Met het Europees voorzitterschap en de herziening van de Lissabonstrategie voor de deur komt 'betere regelgeving' wellicht opnieuw hoog op de agenda. De Europese Commissie heeft alvast aan de OESO gevraagd om het wetgevingsbeleid van de EU-15 lidstaten door te lichten. Hierop zal voort gebouwd worden om de lidstaten verder aan te sporen en op weg te helpen. 41-45
- Goede voorbeelden en politieke, ambtelijke en maatschappelijke steun.** Gaandeweg zijn er ook in de Vlaamse beleidspraktijk steeds meer positieve ervaringen en goede voorbeelden van bijvoorbeeld conceptnota's, RIA-processen en vereenvoudiging van regelgeving. Mee daardoor neemt de steun voor dergelijke instrumenten toe. Zo geven ambtenaren aan dat de introductie van RIA voor een 'décllic' heeft gezorgd en een zeer belangrijke stap is geweest om de aandacht voor kwaliteitsvolle regelgeving in de verschillende politieke en ambtelijke niveaus binnen te brengen. Langs de kant van de stakeholders kan worden verwezen naar de vele memoranda die werden voorbereid naar aanleiding van de verkiezingen van 2009. In die memoranda is de vraag naar betere regelgeving, wijzigingen van de regelgevingsprocessen en RIA veel prominenter aanwezig dan vijf jaar geleden. Ook binnen het parlement is dat het geval. Getuigen daarvan zijn het interinstitutioneel akkoord over RIA van februari 2009 en de recente beleidsverklaring van de voorzitter van het parlement. Ook uit de recente reacties van het parlement, de regering en de administratie op het SERV-rapport, blijkt dat het politieke en ambtelijk engagement voor betere regelgevingsprocessen en -instrumenten toeneemt. 78
81-83
90
98-99
104
106
120
Bijlage 2

3. Evaluatie van het Vlaamse wetgevingsbeleid

'Betere regelgeving' realiseren vereist een geavanceerde 'good governance'-agenda en een veelzijdige strategie. Die moet volgens de internationale beste praktijken gericht zijn op zowel de voorraad bestaande regels als op de instroom aan nieuwe regels, via onder meer de uitbouw van institutionele capaciteit en aangepaste structuren voor betere regelgeving, de versterking van de transparantie en coördinatie van beleidsprocessen, de hertekening van regelgevingsprocedures (betere planning, ex ante effectbeoordeling, goede administratieve procedures, juridische kwaliteitsbewaking...), de rationalisering van bestaande regelgeving (vereenvoudiging, administratieve lasten, codificatie...), de verbetering van de handhaafbaarheid, naleving en de administratieve en gerechtelijke beroepsprocedures, de versterking van de interface tussen het subnationale, nationaal, lokale en Europese niveau, enz. De uitdaging is vooral om 'betere regelgeving' volwaardig te integreren in alle beleidsprocessen. Dit vergt vaak een aanpassing van de heersende beleidscultuur en communicatielijnen, en een wijziging van al lang bestaande werkwijzen en patronen.

8-10

In het bij dit advies gevoegde rapport heeft de SERV het Vlaamse wetgevingsbeleid van de afgelopen 10 jaar geëvalueerd. Meer specifiek werd ingezoomd op drie instrumenten die ook op Europees niveau centraal staan: reguleringssimpactanalyse, consultatie en administratieve vereenvoudiging (zie kader 1).

Kader 1: Toelichting bij enkele centrale instrumenten voor betere betere regelgeving

Kwaliteit van regelgeving is geen eenduidig begrip. Het wordt in de beleidspraktijk meestal geoperationaliseerd onder de vorm van 'principes van goede regelgeving'. Geïnspireerd door buitenlandse voorbeelden, heeft de Vlaamse regering ook zulke kenmerken van goede regelgeving vastgelegd: goede regelgeving is noodzakelijk en doeltreffend, doelmatig en afgewogen, uitvoerbaar en handhaafbaar, rechtmatig, samenhangend, eenvoudig, duidelijk en toegankelijk, onderbouwd en overlegd en blijvend relevant en actueel. Drie instrumenten in het bijzonder kunnen bijdragen tot betere regelgeving zijn reguleringssimpactanalyse, consultatie en administratieve vereenvoudiging.

7

Reguleringsimpactanalyse of RIA is een gestructureerde analyse van de beoogde doelstellingen en van de verwachte effecten van een voorgenomen regelgeving of beleidsmaatregel in vergelijking met alternatieven. RIA sluit nauw aan bij de basisinzichten van de 'besliskunde' en stelt beleidsmakers in staat om inzicht te verwerven in de gevolgen van beleidsopties en te bepalen of een optie de doelstellingen efficiënter en effectiever bereikt dan een andere beleidsmaatregel. Het laat tevens toe om beslissingen beter te communiceren en te zorgen voor versterkte aandacht voor de concrete realisatie op het terrein. RIA is bedoeld als hulpmiddel voor - en niet ter vervanging van - de besluitvorming. De waarde van RIA ligt vooral in het proces, met name om in transparant overleg met alle betrokkenen "de juiste vragen, op het juiste moment, in de juiste volgorde" te stellen.

11-17

Consultatie van belanghebbenden is een andere centrale pijler voor goede regelgeving. In meerdere landen is immers vastgesteld dat de kwaliteit van de wetgeving spectaculair kan verbeteren door meer mogelijkheden te bieden aan stakeholders om tijdig te participeren aan de besluitvorming. Consultaties zorgen tevens voor draagvlak en dragen bij aan de doelmatige werking van de democratie. Omgekeerd blijkt een gebrek aan consultatie vaak een belangrijke oorzaak of verklaring voor slechte regelgeving en herhaaldelijke wijzigingen. Consultatie is er niet op gericht om de politieke besluitvorming te vervangen, maar om een beter geïnformeerde besluitvorming mogelijk te maken. Betrokkenheid van stakeholders neemt immers niet weg dat uiteindelijk de democratisch verkozen politici bepalen welke eindbeslissingen er worden genomen. Consultaties kunnen op verschillende tijdstippen in het regelgevingsproces en op verschillende manieren kan gebeuren. De voordelen van consultatie kunnen echter maar ten volle gerealiseerd worden als de voorwaarden daartoe zijn vervuld (bv. tijdig, transparant, evenwichtig, geschikte methode...).

18-23

<p>Administratieve vereenvoudiging bestaat gewoonlijk uit twee elkaar aanvullende activiteiten: administratieve lastenverlaging - het aanpassen en herschrijven van administratieve processen, procedures en formulieren met het oog op de vereenvoudiging daarvan voor de doelgroepen - en juridisch-technische vereenvoudiging - het beter ordenen van wetgeving, het uitwieden van dubbele, overbodige of verouderde regels, het herschrijven van inconsistente regels enz. om de hoeveelheid regelgeving te verminderen en ze transparanter en eenvormiger te maken. Voor beide activiteiten is de link met e-government van wezenlijk belang. Niet alle administratieve formaliteiten moeten echter als een onnodige last worden beschouwd. Administratieve formaliteiten zijn nodig met het oog op de implementatie, handhaving en evaluatie van beleidsmaatregelen. Bij de evaluatie van administratieve formaliteiten moeten dus niet alleen de kosten veroorzaakt door informatieverplichtingen in regelgeving worden beschouwd, maar ook de andere kosten en de baten van deze formaliteiten. De focus bij administratieve vereenvoudiging ligt dan ook niet op afschaffing van gelijke welke administratieve formaliteit, maar op slecht vormgegeven, verkeerd toegepaste of verouderde procedures, formaliteiten en informatieverplichtingen.</p>	24-28
<p>Vlaanderen heeft sinds het algemeen kader dat de Vlaamse regering in 2000-2001 goedkeurde heel wat maatregelen genomen en institutionele voorzieningen uitgebouwd om de kwaliteit van de regelgeving te verbeteren in overeenstemming met de internationale beste praktijken. Daardoor is Vlaanderen in enkele jaren geëvolueerd van een regio waar wetgevingsbeleid zo goed als onbestaande was naar een regio waar wetgevingsbeleid bestaansrecht heeft verworven als afzonderlijke beleidsmaterie. Vlaanderen krijgt daarvoor ook internationale erkenning en goede punten in benchmarkanalyses. Zo blijken op basis van de gegevens die de OESO in 2008 verzamelde Vlaanderen en Duitsland de betere RIA-systemen te hebben in continentaal Europa. Ook op het vlak van instrumenten voor administratieve vereenvoudiging (actieplannen, metingen, formulierenbeleid...) scoort Vlaanderen goed in internationale benchmarking studies. Qua waarborgen voor transparantie en participatie in beleids- en regelgevingsprocessen hinkt Vlaanderen echter achterop.</p>	2-3 47-48 17 23 28
<p>De aanwezigheid van bepaalde instrumenten, procedures en voorzieningen zoals RIA en administratieve lastenmetingen betekent echter nog niet dat die in de praktijk ook goed werken. De gemiddelde kwaliteit van de RIA's bijvoorbeeld is nog steeds laag. Momenteel worden nog heel wat RIA's gemaakt louter omdat het verplicht is. Daardoor wordt er laat met het RIA-proces gestart en blijft er een grote kloof tussen de mogelijkheden van het instrument RIA en de manier waarop het momenteel in Vlaanderen wordt ingevuld. Hetzelfde geldt voor consultaties: adviesraden worden vaak pas zeer laat in beleidsprocessen en met korte deadlines geconsulteerd en dikwijls enkel omdat het verplicht is, zonder veel feedback nadien. Bovendien worden de 'juiste vragen' doorgaans niet gesteld 'in de juiste volgorde' en op 'het juiste moment', met lange doorlooptijden, weinig stabiele, rechtszekere en doeltreffende regelgeving en vrij veel reparatiewetgeving voor gevolg. Het huidige regelgevingsproces is niet efficiënt georganiseerd en onvoldoende effectief, met verspilling van tijd, mensen en middelen voor gevolg. Realisaties op het vlak van administratieve vereenvoudiging zijn nog beperkt doordat er een tijdlang geen effectieve aansturing via actieplannen en transparante opvolging van gerealiseerde projecten meer is geweest.</p>	73-83 92-99 39 107-112
<p>De Vlaamse regering en administratie hebben de voorbije jaren naar aanleiding van meerdere evaluaties maatregelen genomen om sommige van deze knelpunten aan te pakken (zie kader 2). Met wisselend succes voor RIA en administratieve vereenvoudiging en geringe vorderingen op het vlak van consultatie. Vrij-</p>	84-91 100-106 113-120

wel alle waarnemers wijzen op de nood aan een reëel politiek en ambtelijk draagvlak en een mentaliteitskentering om wezenlijk vooruitgang te kunnen boeken. Met name zijn doeltreffende maatregelen nodig op ten minste vijf terreinen waar Vlaanderen met hardnekkige uitdagingen worstelt: Hoe de politieke en andere steun voor betere regelgeving maximaliseren? Hoe betere regelgeving installeren in het middelpunt van het beleidsproces en formalisme vermijden? Hoe de verantwoordelijkheden voor betere regelgeving toewijzen? Hoe de kwaliteit van de instrumenten voor betere regelgeving verhogen? Hoe en waar prioriteiten leggen? Op basis van binnenlandse en buitenlandse ervaringen over wat heeft gewerkt en wat niet, worden in het rapport bij dit advies telkens suggesties en mogelijke aanbevelingen voor Vlaanderen geformuleerd.

125-164

Kader 2: Enkele belangrijke beleidsmaatregelen voor betere regelgeving

Maatregelen ter implementatie en versterking van het RIA-systeem en het wetgevingsbeleid

- Goedkeuring algemeen kader voor betere regelgeving (2000 en 2001)
- Oprichting Kenniscel reguleringsmanagement – nu dienst wetsmatiging (2002)
- Goedkeuring kenmerken van goede regelgeving (2003)
- Gids kenmerken goede regelgeving (2003)
- Invoering RIA (2005)
- RIA-gids, handleiding en vorming (2004-2005)
- Boordtabel, nieuwsbrief, indicatorenset en projectendatabank (2006-heden)
- Aanpassing van het toepassingsgebied met het oog op minder maar betere RIA's (2007)
- Invoering van een regelgevingsagenda (2007) – 1^e fase
- Opbouw van capaciteit binnen de administratie door de oprichting van wetgevingscellen (2007)
- Bewustmaking en versterking van de verantwoordelijkheid door per kwartaal benchmarkinformatie te verspreiden over de RIA-kwaliteit in de verschillende beleidsdomeinen (2007)
- Versterking van de transparantie door volledige openbaarmaking van alle RIA op het internet (2008) en een halfjaarlijks verslag over de kwaliteit van de RIA's ten behoeve van het Parlement (2008)
- IIA-RIA: Interinstitutioneel Akkoord over RIA tussen het Parlement, de regering, de SERV en de strategische adviesraden (2009)
- Gevorderde RIA-opleiding (2010)
- Vlaamse RIA's voor Europese regelgeving (2010)

Maatregelen ter implementatie en verbetering van consultaties

- Hervorming strategisch adviesstelsel (2001-2009)
- Richtlijnen en aandachtspunten voor consultatie (in de RIA-handleiding) (2004)
- Initiatieven en 'experimenten' met andere vormen van consultatie (2004-2009), vnl. 'notice and comment', conceptnota's en verslaggeving van inspraakreacties
- Regelgevingsagenda (mei 2007) – 1^e fase
- Uitbreiding van de adviesvraagplicht tot strategische uitvoeringsbesluiten (SAR-decreet 2003 en 2006) – nog niet geïmplementeerd
- Feedback op adviezen (SAR-decreet 2003 en 2006) – nog niet geïmplementeerd
- Protocol structurele informatie-uitwisseling (SAR-decreet 2006) – nog niet geïmplementeerd
- IIA-RIA: Interinstitutioneel Akkoord over RIA tussen het Parlement, de regering, de SERV en de strategische adviesraden (2009)
- Uitbreiding regelgevingsagenda tot hele legislatuur (2009)

Maatregelen ter implementatie en verbetering van de administratieve vereenvoudiging

- Actieplannen en voortgangsrapporten (2002-2003, 2003-2004, 2005-2006)
- Kafka-meldpunt (2004) - Campagne 'Samen Vereenvoudigen' (2006, 2007)
- Invoering administratieve lastenmetingen en handleiding (2004)

- Formulierenleidraad en een checklist formulieren (2004)
- Invoering compensatieregeling voor administratieve lasten (2005)
- Formulierenwebsite, kwaliteitslabel voor formulieren, formulierencoördinatoren, formulierendecreet en overleg- en samenwerkingsverband (2006-2008)
- Nulmetingen en nieuwe actieplannen per beleidsdomein (2007-2009) – deels nog in voorbereiding
- Databank en simulatietool administratieve lastenmetingen (2008)
- Register en benchmark van Vlaamse vergunningen en erkenningen (2008)
- Uniek loket in het kader van de Europese dienstenrichtlijn (2008-2009) – in voorbereiding
- Vereenvoudigingen in het kader van de dienstenrichtlijn (2008-2009) – in voorbereiding?

Uit de vele reacties op het rapport, blijkt dat de analyse en conclusies breed worden gedeeld. De evaluatie wordt beschouwd als een gedegen en waardevolle basis om het debat te voeren en beleidsmaatregelen verder te concretiseren. Enkele aanvullingen op de analyse of aandachtspunten die in de reacties extra worden benadrukt zijn:

Bijlage 2

- De nood aan een daadwerkelijk politiek en ambtelijk engagement en een nieuwe bestuurscultuur bij alle betrokkenen. Instrumenten voor betere regelgeving kunnen een hefboom zijn voor de noodzakelijke veranderingen, maar zullen niet volstaan.
- De nauwe link met tussen betere regelgeving enerzijds en de organisatie en werking van het overheidsapparaat anderzijds. Vooruitgang op het vlak van betere regelgeving is pas echt mogelijk als er ook en tegelijk wordt gewerkt aan de politiek-ambtelijke verhoudingen, aan de organisatie van het reguleringsapparaat en aan effectievere coördinatiemechanismen, zowel binnen de Vlaamse overheid als tussen bestuursniveaus (met de lokale besturen en de federale overheid).
- Het vermijden van een louter formalistische toepassing van de instrumenten voor betere regelgeving. Naast daadwerkelijk engagement is er vraag naar ruimte voor maatwerk, uitgaande van enkele enkele gedeelde basisprincipes (bv. regelgevingsprojecten moeten goed worden gepland, alle betrokken partners moeten worden betrokken, een integrale benadering die verkokering tegengaat is nodig, consultaties moeten tijdig gebeuren, alternatieven zoals zelfregulering moeten bekeken worden, ...).
- De efficiëntie en effectiviteit van de regelgevingsprocedures. Vrijwel alle instanties zijn voorstander van een optimalisering van de regelgevingsagenda's met het oog op een meer doorgedreven procesplanning (roadmaps voor de regelgeving) en van conceptnota's ter voorbereiding van belangrijke nieuwe regelgeving of beleid. Er is een brede basis – zeker bij de strategische adviesraden - om te werken aan de verbetering van de consultatiepraktijk. Dat in meerdere beleidsnota's met geen woord wordt gerept over de strategische adviesraad, doet echter weinig verbetering vermoeden.
- De rol van ex post evaluatie en wetenschappelijke inbreng. Nieuw beleid en regelgeving zou in principe tot stand zou moeten komen na evaluatie van wat er al bestaat. Er wordt gepleit voor structurele mechanismen voor opvolging en evaluatie, met inbreng van wetenschappelijk onderzoek.

4. Voorstellen voor het toekomstige wetgevingsbeleid

Op basis van de analyse in het rapport en de ontvangen reacties, doet de SERV volgende voorstellen voor het wetgevingsbeleid tijdens deze legislatuur.

1. Het strategisch beleidskader voor betere regelgeving vernieuwen. Het huidige algemeen kader voor betere regelgeving dateert uit 2000 en 2001. Het is volgens de SERV aangewezen om dat op korte termijn – en nadien aan het begin van elke nieuwe legislatuur – te actualiseren en opnieuw politiek te laten valideren door de Vlaamse regering. Zo'n kader moet dienen om de visie en de basisprincipes voor het wetgevingsbeleid te bevestigen. Het moet de strategische doelstellingen, instrumenten, middelen, verantwoordelijkheden en prioriteiten regeringsbreed vastleggen. 48
128

Het strategisch kader kan tegelijk worden gebruikt als krachtig signaal om betere regelgeving opnieuw hoog op de agenda te zetten. Zo'n signaal is tevens een belangrijke stap naar de operationalisering van de engagementen die de Vlaamse regering in het Pact 2020 en in het interinstitutioneel akkoord over RIA is aangegaan: een ambitieus programma voor betere regelgeving uitvoeren, maatregelen nemen om de kwaliteit van nieuwe regelgeving en nieuwe beleidsbeslissingen substantieel te verhogen, de transparantie en tijdige participatie van middenveld en doelgroepen aan de strategische planning en beleidsvoorbereiding verzekeren en de inhoudelijke kwaliteit en de meerwaarde van RIA versterken.

2. De efficiëntie en effectiviteit van de regelgevingsprocedures vergroten. Een efficiëntere organisatie en een hertekening van de beleids- en regelgevingsprocessen moeten toelaten om zowel het regelgevingsproces te versterken als de doorlooptijden te versnellen. Een kernpunt moet zijn dat consultaties tijdig gebeuren en dat RIA-processen al in een zeer vroege fase opstarten. Tegelijk is moet meer maatwerk mogelijk zijn, zodat procedures goed afgestemd zijn op de kernmerken van de situatie en formalisme wordt vermeden. Dat betekent bijvoorbeeld dat meer (minder) analyse- en consultatie-eisen worden gesteld naarmate de regelgeving belangrijker (minder belangrijk) is of meer (minder) ingrijpende beleidsinstrumenten worden toegepast. 130
137
138
140

Concreet stelt de SERV voor om te werken met *'roadmaps' voor de regelgeving*. Dat betekent dat de voorbereiding van beleid en regelgeving telkens wordt gezien als project, waarvoor steeds een gedegen projectvoorbereiding en -planning van de te volgen stappen met de bijbehorende indicatieve timing nodig is. Als hulpmiddel voor die planning, zijn *draaiboeken voor de regelgeving* wenselijk. Dat betekent dat er in plaats van de huidige 'standaard' regelgevingsprocedure een meer gediversifieerde set van werkwijzen ter beschikking wordt gesteld, waaruit geval per geval kan (niet móét – gelet op het wenselijke maatwerk) worden gekozen gelet op de omstandigheden en kenmerken van het beleidsdossier in kwestie. Zo kan, naast de huidige goedkeuringsprocedures voor decreten en strategische uitvoeringsbesluiten en voor 'gewone' uitvoeringsbesluiten (al dan niet met RIA), worden gedacht aan een 'tijdig advies' procedure, een pre-RIA-procedure en een witboekprocedure. 166-168
Bijlage 1

De SERV beklemtoont dat de voorgestelde 'nieuwe' werkwijzen in de eerste plaats te beschouwen zijn als een systematisering van reeds bestaande goede praktijken op het vlak van beleidsvoorbereiding en be- 106
97

sluitvorming. Zo werd tijdens de vorige legislatuur al een 40-tal keer gebruik gemaakt van conceptnota's ter voorbereiding van belangrijke nieuwe regelgeving (vooral in de beleidsdomeinen werkgelegenheid, onderwijs en welzijn), op basis waarvan reeds in een vroege fase het maatschappelijk overleg over de wenselijkheid en inhoud van de nieuwe regelgeving gebeurde.

3. De regelgevingsagenda's upgraden. Een regelgevingsagenda zorgt voor een vroege publieke kennisgeving over geplande regelgevingsinitiatieven. De regelgevingsagenda's die vandaag bestaan, moeten verder uitgebouwd worden als instrument voor planning, transparantie en coördinatie van de opmaak van beleid en regelgeving. Zo zou in de regelgevingsagenda's voor elke voorgenomen regelgeving moeten worden aangegeven welke concrete processtappen zullen worden gevolgd (link met de voorgestelde roadmap voor de regelgeving). Terzake lijkt input vanuit het parlement en de strategische adviesraden wenselijk, bijvoorbeeld naar aanleiding van de jaarlijkse bespreking van de beleidsnota's of beleidsbrieven of in het kader van het overleg over het werkprogramma van een strategische adviesraad.

Daarnaast zouden - aansluitend bij de internationale beste praktijken - maatregelen moeten worden genomen om de regelgevingsagenda's regelmatig te actualiseren, hun ontsluiting, transparantie en gebruiksvriendelijkheid te vergroten door de agenda's te bundelen en doorzoekbaar te publiceren het internet, en werk te maken van de uitbouw van bijkomende functionaliteiten zoals geadviseerd door de SERV in 2006.

4. Reguleringsimpactanalyse correct toepassen. RIA wordt internationaal nog steeds beschouwd als één van de best mogelijke investeringen die men kan doen voor de bevordering van de kwaliteit van de regelgeving. Ook in Vlaanderen wordt de potentiële meerwaarde van RIA breed erkend. Maar het formalisme moet eruit. Daartoe moet RIA 'proportioneler' en selectiever gebeuren, en vroeger in beleidsprocessen plaatsvinden. Meer selectiviteit is nodig in beide richtingen: het is niet nuttig en efficiënt om RIA's uit te voeren voor onbelangrijke regelgeving of kleine wijzigingen, maar er zouden grondigere RIA-processen moeten plaatsvinden voor belangrijke regelgeving. De selectie kan gebeuren in de regelgevingsagenda's. Tijdige opstart van RIA processen verzekeren, kan via pre-RIA's. Die zorgen voor een gefaseerde opmaak, door aan het begin van beleids- en regelgevingsprocessen inzicht te geven in de probleemstelling, doelstelling, mogelijke beleidsopties en de 'mapping' van de stakeholders die in het verdere proces betrokken zullen worden, en door die pre-RIA via 'openbaarmaking en raadpleging' te verspreiden.

Andere punten uit de internationale beste praktijken verdienen eveneens aandacht. Bijvoorbeeld de RIA-richtlijnen regelmatig actualiseren, intensievere RIA-opleidingen aanbieden, de onafhankelijke kwaliteitsbewaking verzekeren, zorgen voor transparantie en publicatie, de goede en evenwichtige integratie in RIA van sectorale ex ante toetsen zoals de armoedetoets, diversiteitstoets, marktwerkingstoets, KMO-en bedrijfseffectentoets, administratieve lastentoets, enz. Ook de concrete uitvoering van de beslissing van de Vlaamse regering om verder te investeren in een proactieve opvolging van het Europese beleid via impactanalyses van ontwerpen van nieuwe Europese regelgeving en te zorgen voor een correcte en snelle omzetting naar Vlaamse regelgeving is volgens de SERV belangrijk.

5. Een consultatiebeleid voeren. 'Betere regelgeving' in Vlaanderen zou sterk gebaat zijn bij een expliciet beleid gericht op de versterking van de transparantie en de participatie van stakeholders in beleidsprocessen. Qua waarborgen voor transparantie en participatie in de beleids- en regelgevingsprocessen loopt Vlaanderen internationaal achterop. Ook de beleidspraktijk is sterk voor verbetering vatbaar, al zijn er verspreid wel goede voorbeelden. De Vlaamse regering engageerde zich alvast in het interinstitutioneel akkoord over RIA om ervoor te zorgen dat de consultaties in overeenstemming zijn met de EU minimumnormen voor raadpleging of gelijkwaardige richtlijnen, en om RIA's te gebruiken om verslag uit te brengen over de weerslag van de raadpleging. Die normen van de Europese Commissie zijn inderdaad een goede benchmark. Maar dit neemt niet weg dat Vlaanderen een expliciet en verplicht consultatiebeleid, gebaseerd op goede voorbeelden in andere landen, kan gebruiken. Onderdelen daarvan zijn: strategische doelstellingen, handleidingen voor consultatiemethodes en -procedures, gepaste minimumtermijnen voor consultaties, een centrale website of uniek toegangspunt voor de publicatie en raadpleging van voorgenomen beleid en regelgeving, maatregelen om reacties op ontvangen opmerkingen te verzekeren en voorzieningen om de kwaliteit van de consultatieprocessen op te volgen. Wat de strategische adviesraden betreft, kan het overleg met de regering over het werkprogramma van de adviesraad een belangrijk instrument zijn om het contact met de beleidsverantwoordelijken te optimaliseren en met pro-actieve adviezen in te spelen op de beleidsagenda.

6. Administratieve vereenvoudiging versnellen. De inspanningen voor administratieve vereenvoudiging moeten worden opgevoerd. De uitvoering van het decreet elektronisch bestuurlijk gegevensverkeer en in het bijzonder de eenmalige gegevensopvraging, de automatische toekenning van rechten en het uniek loket zijn daarbinnen een prioriteit. Het doel moet zijn om conform de Europees aangegane engagementen de administratieve lasten voor alle doelgroepen met 25% te verminderen tegen 2012, met tevens aandacht voor de beheerskosten (dit zijn de interne administratieve lasten binnen de overheid zelf). Volgens de SERV moet de focus liggen op wat voor de doelgroepen zelf belangrijk is. Daarom is het aangewezen dat de strategische adviesraden en vertegenwoordigers van de doelgroepen die aan de administratieve verplichtingen moeten voldoen, volwaardig worden betrokken bij het opstellen en opvolgen van jaarlijkse actieplannen met vereenvoudigingsprojecten die worden opgemaakt. Daarnaast moet worden vermeden dat de opmaak van actieplannen per beleidsdomein (samen met een beleidsdomeinoverschrijdend actieplan) de verkokering in de hand werkt. Wat telt zijn reële verbeteringen voor de doelgroepen zelf, niet de wijze waarop de overheid is georganiseerd. De proefprojecten voor de vermindering van de beheerskosten verdienen verdere ondersteuning en veralgemening.

Naast administratieve lasten moet ook legistische vereenvoudiging meer op de voorgrond komen. Het gaat dan om processen van codificatie, harmonisatie, opkuisen van verouderde regels enz. Terzake stelde de SERV al eerder voor om alle administratieve formaliteiten te inventariseren, en vervolgens te toetsen op criteria zoals noodzakelijkheid, wettigheid en eenvoud. De administratieve formaliteiten die na toetsing of vereenvoudiging overblijven, zouden dan opgenomen kunnen worden in een register, dat bijvoorbeeld vanaf 2013 geldt als wettelijke basis voor de betrokken regels. Het principe moet zijn dat een formaliteit die niet in het register staat, niet kan worden afgedwongen. Verder vroeg de SERV eerder ook de opmaak van een actieplan voor de vastlegging en uitvoering van ex post beleids- en wetsevaluaties.

- 7. Kennis en capaciteit opbouwen binnen de beleidsdomeinen.** De beleidsdomeinen moeten worden aangespoord om capaciteit voor betere regelgeving op te bouwen en primaire verantwoordelijkheid voor betere regelgeving te dragen. De eerste evaluatie van de cellen wetskwaliteit heeft echter uitgewezen dat de omstandigheden niet ideaal zijn om die opdacht waar te maken. Dit betekent dat op korte termijn leiderschap, zorgvuldige planning en intelligente prioriteitstelling noodzakelijk zullen zijn. De verantwoordelijkheid van de beleidsdomeinen voor de kwaliteit van de regelgeving kan worden gestimuleerd door verdere monitoring en benchmarking van hun prestaties en door betere regelgeving te integreren in de persoonlijke doelen en taakstellingen van elke leidend ambtenaar. Daartoe werd reeds voorzien dat de bestaande Leidraad Reguleringsmanagement voor leidend ambtenaren tegen einde 2010 zal worden geactualiseerd, waarbij gestreefd wordt naar een integratie of afstemming met de leidraad organisatiebeheersing en interne controle die eveneens worden herzien. 87
150
155-159
- De opbouw van capaciteit kan verder worden ondersteund door een grotere rol voor begeleiding of advies voor de wetgevingscellen in regelgevingsdossiers, maatgerichte opleidingen en de uitbouw van een klanten- en outputgerichte bedrijfscultuur. Ook netwerken van ambtenaren die instrumenten voor betere regelgeving in de praktijk toepassen blijken in andere landen zeer nuttig te zijn om ervaringen uit te wisselen en beste praktijken te bevorderen.
- Tot slot benadrukt de SERV de belangrijke rol die wetenschappelijke studies kunnen spelen als input voor de beleidsontwikkeling. Wetenschappelijke informatie is een onmisbare component voor 'evidence based' beleid en effectieve en efficiënte regelgeving. Hiervoor is het noodzakelijk dat het beleidsgericht wetenschappelijk onderzoek ook echt beleidsrelevant is, en in toegankelijke en bruikbare beleidsinformatie wordt vertaald. Ook hier kan een goede planning helpen (cf. roadmaps voor de regelgeving), alsmede een doordachte aansturing van bijvoorbeeld de Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek. Wel is het zo dat wetenschappelijke inbreng - meestal vanuit een bepaald wetenschapsdomein of facet van de problematiek - volgens de SERV nooit de noodzaak aan evenwichtige, meervoudige analyse en consultatie en aan politieke afweging volledig kan vervangen. 152
- 8. Goede voorbeelden verspreiden.** Complexe hervormingen duren vaak lang en resultaat zien duurt vaak nog langer. In zo'n situaties is het belangrijk om het momentum en de politieke steun voor hervormingen in de tijd te behouden en beleidsmakers en andere actoren te blijven overtuigen van de noodzaak en voordelen ervan. Zeker omdat in de meeste gevallen hervormingen gericht op betere regelgeving moeten concurreren met andere meer zichtbare thema's en onderwerpen die daardoor vaak hoger op de politieke agenda staan. Daarom is het noodzakelijk om permanent en actief goede voorbeelden op te sporen en te verspreiden, zoals de ervaring met conceptnota's, met succesvolle RIA-processen, met consultaties in een vroege fase of met nieuwe vormen van consultatie, met proeftuinen en experimenten voor eenvoudige regelgeving en snellere procedures enz. 133
78
81-83
90
98-99
104
106
120

5. Randvoorwaarden voor de vereiste hervormingen

De vereiste hervormingen hebben pas kans op slagen als de randvoorwaarden daartoe zijn vervuld en er overeenstemming is over een aantal uitgangspunten. De belangrijkste die de SERV ziet, worden hierna opgesomd en kort toegelicht.

Politieke steun. De internationale ervaring leert dat duurzame politieke steun van het hoogste niveau en vastberadenheid om vorderingen te maken cruciaal zijn, in elk geval totdat betere regelgeving een integraal onderdeel is van de politieke en administratieve cultuur van een land. Ook in Vlaanderen is politiek leiderschap de belangrijkste voorwaarde om instrumenten van goed wetgevingsbeleid succesvol toe te passen en resultaat te boeken. Getuigenissen uit de departementen en de reacties op het rapport van de SERV bewijzen dat er nood is aan een reëel politiek draagvlak en aan een mentaliteitskentering bij de kabinetten. De beleids- en politieke cultuur veranderen is niet eenvoudig maar absoluut noodzakelijk om de nodige stappen voorwaarts te kunnen zetten.

125-127
Bijlage 2

Gedeelde verantwoordelijkheid. Betere regelgeving is echter geen zaak van de politiek of van de bevoegde minister of de dienst wetsmatiging alleen. De OESO-richtlijnen en lessen uit de internationale beste praktijken zijn expliciet over de verantwoordelijkheid voor betere regelgeving: die ligt primair bij de lijnministeries (vakministers en hun departement en agentschappen). Zij moeten hun processen op orde stellen en zorgen dat de middelen en capaciteiten voorhanden zijn, daarbij ondersteund en aangestuurd door een horizontaal wetgevingsbeleid over alle departementen heen. Daarnaast hebben parlement en stakeholders een eigen verantwoordelijkheid en is samenwerking noodzakelijk tussen beleidsdomeinen en bestuursniveaus onderling en tussen administratie, politiek en stakeholders om tot tastbare resultaten te komen.

143-145

Juiste focus. 'Betere regelgeving' gaat over *betere beleidsresultaten*, outcomes, performantie, niet gewoon over minder (noch meer) regelgeving op zich. Het gaat evenmin over het beperken van de rol van de staat, maar over 'slim reguleren', over het slim inzetten van de instrumenten, middelen en capaciteit van de overheid om te voldoen aan veranderende maatschappelijke behoeften. Betere regelgeving is dan ook niet enkel gericht op kostenreductie (hoewel het er wel een belangrijk neveneffect van vormt). Een brede visie op kwaliteit van regelgeving is noodzakelijk, breder dan enkel administratieve lasten of 'wetsmatiging'.

7-10
162

Link met BBB en het programma voor een effectieve en efficiënte overheid. Betere regelgeving en Beter bestuurlijk Beleid (BBB) waren tot dusver grotendeels gescheiden processen. Ook de linken tussen betere regelgeving en een effectieve en efficiënte overheid werden tot dusver niet of nog te weinig gelegd. Nochtans is vooruitgang op het vlak van betere regelgeving pas echt mogelijk als er ook en tegelijk wordt gewerkt aan onder meer de politiek-ambtelijke verhoudingen, een duidelijkere organisatie van het reguleringsapparaat en effectievere coördinatiemechanismen (zowel binnen de Vlaamse overheid als tussen bestuursniveaus). Omgekeerd kunnen instrumenten voor betere regelgeving zoals bv. regelgevingsagenda's of administratieve vereenvoudiging bijdragen aan een betere organisatie en werking van het over-

Bijlage 2

heidsapparaat. Betere regulering moet dus een onderdeel zijn van de brede strategie die de werking van de hele overheid wil verbeteren en de structuren, communicatielijnen en processen moderniseert.

Formalisme vermijden. Met instrumenten en maatregelen die enkel op papier bestaan of pro forma functioneren zonder toepassing of meerwaarde in de praktijk, is niemand gebaat. Nochtans is dat met instrumenten voor betere regelgeving zoals RIA, administratieve lastenmetingen en consultatie al te vaak het geval. Het risico is dat dat ook zou gebeuren met de voorgestelde nieuwe instrumenten (regelgevingsagenda, actieplannen...). Formalisme vermijden vergt een daadwerkelijk engagement, een slimme, flexibele en maatgerichte toepassing van de instrumenten en functionele mechanismen voor controle en verantwoording. 130
135-136
137
Bijlage 2

Doorlooptijden bewaken. Doorlooptijden van regelgevingsdossiers bewaken en zo mogelijk verkorten is een legitiem uitgangspunt dat ook door de SERV wordt ondersteund. Volgens de SERV is tijdwinst mogelijk zonder in te boeten op kwaliteit door de beleidsprocessen efficiënter te organiseren. Terzake moet worden beklemtoond dat de hiervoor geformuleerde voorstellen van de SERV geen verlenging van de doorlooptijden hoeven te betekenen. Ze kunnen integendeel de doorlooptijden verkorten. De reden is dat de beleidsopties gemakkelijker verdedigbaar worden en het draagvlak ervoor voordien al werd opgebouwd. Doordat men vandaag niet 'de juiste vragen, in de juiste volgorde op het juiste moment' stelt, komen discussies over alternatieve beleidsopties bijvoorbeeld vaak pas aan het eind van het besluitvormingsproces aan de oppervlakte, op het moment dat er al een helemaal uitgewerkte regeling voorligt. Dat leidt niet zelden tot ofwel grote vertragingen omdat er opnieuw moet worden begonnen, ofwel tot conflictsituaties waarbij de regering reeds gemaakte en vaak al gecommuniceerde keuzes niet meer in vraag wil stellen, en de problemen of hoge nalevingskosten blijven bestaan of opduiken nadat de regeling al van kracht is geworden, met in het beste geval reparatiewetgeving voor gevolg. 97

'Governance' van hervormingen. Beleids- en regelgevingsprocessen verbeteren behoort tot de moeilijkste taken van de 'good governance' agenda. Veranderingen van complexe systemen zoals het maken van beleid en regelgeving hebben bovendien altijd een evolutionair karakter waarbij regelmatig sprake moet zijn van impulsen, afgewisseld door de noodzakelijke rustpunten voor implementatie en consolidatie, en van leren en verbeteren. Een aandachtspunt doorheen de strategie moet dan ook zijn om het evenwicht te vinden tussen hoge ambities enerzijds en de beschikbare steun, capaciteit en middelen anderzijds, en om die middelen en capaciteit efficiënter te benutten en geleidelijk op te drijven. Daartoe is een aangepaste 'governance' noodzakelijk. Onderzoek leert dat succesvolle hervormingen binnen de overheid die daadwerkelijk tot veranderingen leiden, afhangen van vier factoren: visie, leiderschap, netwerken en implementatiecapaciteit. 121-124

6. Prioriteiten voor 2010

Onverminderd het belang van elk van de hiervoor geformuleerde voorstellen en randvoorwaarden, wenst de SERV enkele prioriteiten voor de korte termijn aan te geven. Ze sluiten aan bij de afspraken die met de Vlaamse regering werden gemaakt in het Werkgelegenheidsplan en de krachtlijnen voor het Investeringsplan (WIP) van 18 december 2009. Daarin werd overeengekomen om te werken aan een *“efficiënte en kwaliteitsvolle overheid en betere regelgeving en procedures (op alle niveaus)”*, en meer concreet onder meer aan *“de verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening aan burgers en ondernemingen (accountmanagers, uniek loket, e-government...)”*, *“de verbetering van de kwaliteit van regelgeving en beleidsbeslissingen (een ambitieus programma voor betere regelgeving dat bureaucratische belemmeringen, administratieve lasten en onnodig zware nalevingskosten van regelgeving vermijdt en wegneemt; RIA beter, proportioneler en selectiever toepassen; consultaties uitbouwen en vroeger in beleidsprocessen plaatsen...)”*; en aan *“gerichte evaluatie van bestaand beleid en regelgeving met het oog op versterking van de effectiviteit en efficiëntie”*.

Met name stelt de SERV voor dat in 2010 in elk geval de volgende concreet verifieerbare output wordt gerealiseerd:

1. **een nieuw strategisch beleidskader voor betere regelgeving**, opgemaakt en politiek gevalideerd door de Vlaamse regering in dialoog met het parlement. Tegen midden 2010 worden de strategische doelstellingen, instrumenten, middelen, verantwoordelijkheden en prioriteiten voor deze legislatuur op vlak van betere regelgeving concreet en regeringsbreed vastgelegd.
2. **regelgevingsagenda's versie 2.0**. De informatie opgenomen in (regelmatiger te actualiseren) regelgevingsagenda's wordt accurater en uitgebreider. Via eenvoudig 'doorklikken' is bovendien tegen einde 2010 (cf. opmaak beleidsbrieven) voor elke voorgenomen regelgeving een roadmap beschikbaar met de geplande en eventueel reeds gerealiseerde proces- en procedurestappen (uitbreiding van de functionaliteiten).
3. **operationele actieplannen voor administratieve lastenvermindering**. Voor alle doelgroepen zijn vereenvoudigingsprojecten in uitvoering. De prioriteiten zijn mee in overleg met de betrokken maatschappelijke organisaties bepaald. Tegen einde 2010 wordt een eerste maal gerapporteerd over de realisaties en de afstand tot de doelstelling (25% reductie voor alle doelgroepen tegen 2012).

Referentielijst

SERV (2010). Rapport: Wetgevingsprocedures, -structuren en –instrumenten in Vlaanderen: een evaluatie van 10 jaar wetgevingsbeleid in Vlaanderen, 164 p.

SERV (2010). Integrale reacties op het ontwerpadvies “Betere regelgeving voor een effectieve en efficiënte overheid en meer welvaart en welzijn” en op het ontwerprapport “Wetgevingsprocedures, -structuren en –instrumenten in Vlaanderen: een evaluatie van 10 jaar wetgevingsbeleid in Vlaanderen”, 84 p.